

Za kakšne zemlje? Najbolj primeren je apnov dušik za boljše, bolj težke zemlje. Pa tudi druge zemlje, razven močno peščene, kjer se mora rabiti zelo previdno, ker tam rad zastruji rastline in premokre kisle zemlje so hvalažne zanj. Dušik je skoro glavna in najvažnejša potreba rastline, zato učinkuje apnov dušik rabljen tudi sam, zelo povoljno.

Za katere rastline? Čeravno so vse rastline zelo hvalažne za to gnojilo, ga najbolj poplačajo: žita, krompir in drugo, nekaj manj pesa in repa.

Kedaj trositi? Trositi če mogoče pred setvijo, po žitu tudi spomladi, kadar ni rošno in je površina zemlje prašnata. Mora se takoj podbrniti ali zagrabit. Na mokrotno zemljo se ne trosi, ker izpuhteva v tem slučaju amoniak in nam gre precej gnojila v izgubo.

V kakšni množini? Največja vrednost tega umetnega gnojila obstoji v tem, da se ga rabi, oziroma sme rabiti zelo malo. Do največ 250 kg na en hektar to je 10.000 kvadr. metrov ali 1 in tričetrt johe. Le v vinogradih in hmeljiščih se ga sme rabiti tudi nekaj več.

Mešanje z drugimi gnojili. Sme se mešati pred trosenjem s kalijevo soljo, kajnitom in tomaževo ilindro, nikdar pa ne s superfosfatom, ker bi apno napravilo vodorazstopno fosforno kislino težkorazstopno. Tudi trositi ti dve vrsti v presledu par dni.

Trosnja. Trositi le pri izredno mirnem vremenu. Zadnji čas se meša zopet z ribjim oljem, kar praljšuje precej zmanjša. Skoduje zdravju, posebno očem, zato veliko pazljivost. Najbolje je rabiti varnostna očala. Ker gre pri trošnji apnenega dušika na mokro zemljo, ali če se dalje časa ne podkopa, preveč dušika v zgubo, je za travni ke manj primeren, ker ga ne moremo spraviti v zemljo.

Čilski soliter (Salpeter).

Se koplje v obmejnem ozemlju med Chile (Čile) in Peru v Južni Ameriki kot mineralna sol. Vsebuje po očiščenju in prekrizljanju do 16 odstotkov dušika, ki je takoj topljiv v vodi. Izgleda kot umazana, rdečkasta sol. Ker je jako naglo topljiv, uporabljamo ga samo že tedaj, ko ga zamorejo tudi rastline kmalu uporabiti. Danes za vsled visoke ameriške valute ne moremo kupovati, zato bomo najbrž še dolgočasa navezani na apneni dušik. Priopniti je, da je čilski soliter strup za živino.

Zveplenokisli amoniak.

Dobi se kot postranski produkt pri napravi svetilnega plina, njegova uporaba je slična oni, od čilskega solitra, učinkuje nekaj počasneje, zato pa dalje časa. Ker bo povsod elektrika izpodrinila plin, bomo tega gnojila v bodočnosti le malo deležni.

Rožena moka.

Vsebuje 10—14 odstotkov dušika in do 5 odstotkov fosforne kisline. Napravljajo se iz roženih odpadkov živali. Učinkuje počasi, zato gre tudi precej dušika v izgubo, istotako je

Krvna moka

rdečkastorjava moka, vsebuje 13—14 odstotkov dušika in do 1,5 odstotkov fosforne kisline. Učinkuje zelo počasi. Teh dveh gnojil pride zelo malo v promet in jih, ker njih uspeh ni očividni, tudi kupuje malokdo.

Dušičnata gnojila so v splošnem najvažnejša, ker je njihov učinek najbolj očividni ter se za to tudi najbolj uporabljajo. Za nas v sedanjem času najvažnejši je apneni dušik, vsa druga so za sedaj nedosežna.

(Dalje prihodnjic).

Rastlinstvo — občudovanja vredno stvarstvo.

Kmetovalec, ki opazuje razne spremembe v rastlinstvu tekom spomladi, se ne more dovolj načuditi raznim razonetnim pojavom, ki so v tem času tako mnogobrojni. Gotovo bo prišel na to, da je tudi rastlina živo bitje, samo da ne izraža življenja na tako vidni način, kakor človek in žival. Najbolj občudovanja vredni pojav je pa gotovo cvet, ki ga ravno v tem času lahko opazujemo. V najrazličnejših barvah se nam lesketajo nasproti poljske rožice; v krasno belo odejo so odeti sadonosniki, živordeče cvetijo breskve itd. Naše očance sedaj najbolj skrbi, če bodo mogle čebele pobrati med od cvetja, ker le v tem slučaju tamore sadno drevje obroditi. Toda temu ni tako. Med, katerega izloča cvetje, ni nikakor nevaren za cvet, mirno bi lahko ostal na svojem mestu. Med, katerega v obliki nektarja izločuje cvet, ima samo namen, privabiti žuželke, da prenesejo cvetni prah od enega cvetja na drugega. Tudi pri rastlinah razločujemo namreč moški in ženski spol. Sredi cvetja se nahaja na skrbno varovanem kraju plodnica, v njej so zarodki za bodoče seme. Tam pričakuje oplodovitve od one čudovite moči, ki se nahaja v cvetnem prahu. Če tega ni, je bil zaman cvet in njega krasota, plodnica zvane in odpade. Ako pa je brazda t. j. konica plodnice sprejela le zrnček cvetnega praha, tedaj to zrnce obudi plodnico k novemu življenju. Plodnica ne zvane, — temveč se veča in veča, nastane plod, ki hrani v sebi semence s čudovito usposobljenim kalom. Kdo pa naj prenosi cvetni prah iz enega cveta na drugega, kajti oploditev plodnice z lastnim cvetnim prahom je nemogoča? To polskrbijo po večini žuželke, pri sadnem drevju največ čebele, katere pobirajo med, ki ga izločujejo cvetovi, da privabijo žuželke. Živobarbeni cvet, prijetni vonj in med, to so valila, ki privabijo k cvetočim rastlinam čebele, ki posesajo med, se obušajo pa tudi s cvetnim prahom, katerega trošijo, obiskajoč cvet za cvetom na tuje cvete, na plodnico.

Ljubi Stvarnik pa je dal nagon žuželkam, da obiskujejo pri enem poletu le eno vrsto cvetov. Nikdar se torej ni bati, da bi čebela poletela od črešnje na jabolko in nato be. Ko pride v panj, jo tovarišice skrbno skratčijo in sedaj ji je prosta pot na drugo vrsto rastlin.

Žuželka opravlja tukaj torej nehoti nekaj posredovalni posel, ki je pa za rastlino zelo važen, za žuželko pa koristen.

Ako pa je v času cvetja prevetrovo ali deževno vreme, ne morejo žuželke opraviti tega prevažnega posla, in posledica tega je, da cvet zvane in plodnica odpade. Po mnenju nekaterih čebelarjev očancev, ki jim je zagodetni pojav oploditve neznan, se je pa cvet zadušil v medu, katerega žuželke niso mogle pobrati.

Rastlina, kakor n. pr. jabolka, hruške in drugo sadno drevje, pa nima pri cvetu nikakor namena obroditi krasnega, debelega sadja, temveč edino namen, obroditi obilo dovršenega semenja. Sad ji je samo nekaj varovalec se-

menja; pečk, oziroma koščice. S krasno dišečim sadjem pa privablja rastlina tudi razne ljubitelje, ki istega odnašajo, uživajo in na ta način njeno seme nehoti razširjajo.

Kakor vidimo torej, se tudi rastlina bori z vsemi mogočimi sredstvi za svoj obstanek in naravnost čuditi se moramo, ako opazujemo bistroumnost nekaterih poljskih in gozdnih rastlin.

Ali e tore kak stan na svetu, ki bi lahko tolikokrat in tako natančno spoznal stvarstvo narave, kakor je ravno kmetijski? Ali je kje kak stan, ki bi se lahko toliko radoval nad svojim lastnim delom? Ni ga! Zato ostanimo zvesti svojemu stanu, ne silimo drugim in povzdignili bomo naš slovenski kmetijski stan nad vse druge stanove.

Podružnica čebelarskega društva v Vojniku priredi v nedeljo, dne 30. aprila t. l., ob 8. uri v šoli čebelarski shod. Predaval bode učitelj g. Levstik iz Celja ter se proslavi 25-letnica čebelarskega društva. Pogovorilo se bode tudi o nameravani prireditvi čebelarske veselice v Vojniku. Po shodu bode izlet k čebelnjaku sadjarskega višjega nadzornika g. Fran Gorčana v Višnjo vas. Člani podružnice, pa tudi drugi prijatelji čebel se vabijo k obilni udeležbi. Čebelarski pozdravi! — Odbor.

Mariborsko sejmsko poročilo. Prignalo se je: 7 bikov, 58 volov, 133 krav, 1 konj in 7 telet. Skupaj 206 konjadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže 30—35 K, poldebili voli 28—30 K, plemenski voli 28—33 K, biki za klanje 22—28 K, klavne krave, debele 22—30 K, plemenske krave 16—22 K, krave za klobasarje 14—18 K, molzne krave 18—24 K, breje krave 18—24 K, mlada živina 21 do 32 K. Kupčija je bila nepovoljna, ker vsled slabega vremena ni bilo kupcev.

Mesne cene v Mariboru. Meso od bikov, krav telic 1 kg 48—60 K. Telečje meso I. vrste 52 K, II. vrste 48 K. Svinjsko meso sveže 72—82 K.

Sejmsko poročilo. Na svinjski sejem v Mariboru se je dne 21. t. m. pripeljalo 175 svinj in 2 kozliča. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 300—500 K, 7—9 tednov stari 600—900 K, 3—4 mesce stari po 1000 do 1200 K, 4—6 mescev stari 1300—1400 K, 8—10 mescev stari 1600—2000 K, pol pitane žive teže 1 kg 58—60 K. Kozlički komad 200 K.

Cena za seno in slamo v Mariboru. Na mariborskem trgu stane 1 meterski stot sladkega sena do 200 dinarjev, otave 200 dinarjev, ovsene slame do 125 dinarjev. Blaga je bilo malo.

Zagrebski trg.

Zagreb, 22. 4. 1922.

Žitni trg.

V preteklem tednu je stala kupčija v znamenju stagnacije in slabega prometa. Malenkostna količina koruze, namenjene za Dunaj, je vzbudila nado, da se bo izvoz razvil, toda to se ni zgodilo, ker so inozemski kupci pokazovali precejšnjo rezervno. Izvozilo se je nekoliko koruze, rži, pšenice in moke.

Pšenica se je prodajala po 1660 do 1700 K. Zanimanja je bilo malo in ni prišlo do večjih zaključkov. V pričetku tedna se ni bogvedilo koliko ponujalo. Zaloge so še precejšnje, dovoz od strani seljakov pa je razmeroma slab. Korusa je dosegla 1200 do 1300 K. Vsled velikih količin pokvarjenega blaga ni bilo mogoče razviti večje kupčije.

Rž. Prevladovala je rž srbske provenijence. Cena: 1370—1410 K. Promet za tuzemske potrebe je bil neznamen, eksportirale so se malenkostne količine.

Ječmena je v velikih množinah ponujala Srbija. Cena 1200 do 1250 K. Pivovarniški ječmen je notiral 1—1,5 K višje.

Oves. Cena 1200 do 1300 K. Povprašanja ni bilo. Zadostilo se je potrebam domačega konzuma.

Moka. Promet neznamen. Za moko O se je plačevalo 24,30 do 25 K za kg.

Vsled zadnjih dogodkov na deviznem tržišču ni bilo na žitnem trgu prave orientacije. Blaga je bilo sicer res precej, ali vzdržnost ni dopuščala večjih kupčij. Bližnja bodočnost bo pokazala, če je bila ta vzdržnost umestna.

Trgovina s kožami.

Kupci so zelo povpraševali po težkih volovskih kožah. Plačevalo se je 48—50 K za kg. Lahkih kož je bilo veliko, zlasti kravskih in volovskih. Nepričakovano slaba je bila proizvodnja telečjih kož. Cena se je gibala med 70 in 75 K za kg.

Tržne cene v Mariboru. Na mariborskem trgu stane ena konjska koža po 88—100 dinarjev, 1 kg goveje kože 10 din., 1 kg telečje kože 15 din., 1 kg svinjske kože do 5 din., 1 kg govejega usnja 90 in 1 kg podplatov 70 din. — Ena kokoš stane 37—45, ena raca 25—30, ena gos 25—45 din. 1 liter mleka stane 3—4 din., 1 kg surovega masla 40 din., 1 jajce stane 1 din., 1 liter novega vina 10—14, 1 liter starega vina 10—12, piva 4,75 din. 1 kg belega kruha 6, črnega 5 din. 1 kg jabolk 7,50, 1 kg sliv posušenih 10, 1 limona do 1 din., 1 kg fig 16 din., 1 kg orehov 10, 1 ljuščeni 30 din. 1 liter bučnega olja stane 25, namiznega 25 din. 1 liter vinskega jesiha 2 din. 1 kg fižola 4,5, 1 kg leče 15, 1 kg pšenične moke 7, 1 kg prosene kaše 5,5, 1 kg ješprenja 5,5, 1 kg otrobov 2,25, 1 kg koruzne moke 4,5, koruznega zdroba 5,5, 1 kg pšeničnega zdroba 7,5, 1 kg ajdove moke 7,5, 1 liter kaše 6, 1 kg krompirja 1,25, 1 kg kislega zelja 4 in kisle rene 2 dinarja.

Pomanjkanje bučnega olja. Da letos čutimo veliko pomanjkanje bučnega olja, temu je kriva lanska nenavadna suša ter nepremišljeno gospodarjenje pri nas, ker se je dopustilo po cele vagonne bučnice izvoziti v Italijo. Imamo radi tega posledek, da plačujemo danes 100 do 110 K za 1 liter bučnega olja. Pripravimo pa vse, da se ta nedostatek v tekočem letu popravi. Treba bo posejati po možnosti veliko maka in solnčnic, katerim velika suša kakor mokrota ne škoduje tako, kakor bučam. Posebno še pa opozorimo vse kmete, kateri so se letos prijavili za pestovanje tobaka, da se dobi iz tobaknega semenja izvrstno jedilno olje. Ker tem kmetom ne more nihče odvzeti tega semenja, bodo vsaj ti imeli olja čez potrebo. Naj se na to zopet ne pozabi! V Framu se da to seme v olje izdelati, če ga je najmanj 100 litrov. Kdor ima 2000 tobaknih sadij, dobi lahko iz teh 400 do 500 litrov semenja in najmanj 50 litrov izvrstnega olja. V oknu Cirilove tiskarne v Mariboru si lahko vsakdo, kdor pride v Maribor, tobakno olje ogleda, ker je

nam dal gospod Zunkovič v to svrhu malo količino na razpolago.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Zalcu je vsled praznikov popraševanje po hmelju nekoliko popustilo. Pokupilo se je 35 bal prvovrstnega hmelja po 3000 čehoslovških kron za 50 kg. Ker se dviga vrednost nemške marke, se pričakuje, da si utegne Nemčija nakupiti večje množine hmelja na hmeljskem trgu v Zalcu. Vsa znamenja kažejo, da bodo do nove hmeljske trgatve pokupljene, oziroma poprodane vse hmeljske zaloge, torej tudi zaloge tujega hmelja. — Stanje hmeljske rastline je povsod precej ugodno.

Cene lesu. Hrast: prvovrstni hlodi 3800 K, slabše blago 2600 K, drugovrstni hlodi 1600 do 1100 K. Hrastovi hlodi za furnire 3400 do 4600 K, najfinejši hrastov les 7000 do 8200 K, hrast za zrcalni res 9000 do 13 tisoč kron, izbrano hrastovo blago 13.000 do 17.000 K; hrastove deske do 5 cm debele 6000 do 8000 K, nad 5 cm pa 7000 do 8600 K. — Mehki les, rezano blago 1500—1700 K, tesan les 900 do 1100 K. — Bukev, hlodi brez grč 600 do 700 K, breza, hlodi za cveke 600 do 700 K; rudniško jamski les III. vrste 340 do 350 K za en kubični meter. — Kostanjev les za tanin (čreslovina) 1 kg po 120 K. — Hrastovi železniški pragi komad 90 do 120 K. Bukova drva 1000 do 1200 K, mehka drva 800 do 900 K za 1 seženj.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 216, francoski frank stane 22—24 naših kron. Za sto avstrijskih kron je plačati 3,36—3,48, za 100 čehoslovških kron 480, za 100 nemških mark 94—100, za 100 laških lir 1200 jugoslovnskoških kron. V Curihi znaša vrednost naše krone 2,07 centima (1 centim — 1 vinar). Od zadnjega poročila je vrednost naše krone poskočila za 41 točk.

Prireditve.

Lajtersberg pri Mariboru. V nedeljo, dne 30. t. m., ob 4. uri popoldne se ustanovi izobraževalno društvo za občino Lajtersberg v prostorih g. Sarneca št. 327. Spored: Pozdravni nagovor, predavanje: važnost izobrazbe, čitanje društvenih pravil, vpisovanje članov, volitev društvenega odbora, slučajnosti. Vsi velespoštovani občani širne občine Lajtersberg se prav ugodno vabijo! Pokažite, da se zavedate važnosti časa, ga uvidevate, da je edino le v izobrazbi prava pot do boljših časov. Torej na svidenje v nedeljo!

Jarenina. Kmetško bralno društvo v Jarenini priredi v nedeljo, dne 30. aprila veliko veselico, na katero vabi vse somišljenike izobraževalnih društev. Na sporedu je: petje, govor, igrokaz »Divji lovec«, licitacija in prosta zabava v gostilni M. Cvilak.

Ptuj. Ptujška »Poselska zveza« skliče 30. aprila popoldne ob 3. uri v Narodnem domu delavski shod. Govornik pride iz Ljubljane. Vabijo se vse pošteno misleče služkinje, da pridejo na ta važen shod ter se trdno oklenejo svoje kršč. organizacije. Dobrodošli tudi drugi delavci in delavke, da zaslišijo še drugi plat zvona, nego je brezverski.

Orlovsko okrožje. Ljutomer priredi v nedeljo dne 30. aprila ob 3. uri popoldne tovaladno akademijo v prostorih Slomškove dvorane v Križevcih. K obilni udeležbi vabi odbor. Bog živil!

Cadram—Oplotnica. Orel v Oplotnici vabi na gledališko predstavo »Stari in mladi«, ljudska igra v štirih dejanjih, ki se vrši v nedeljo, dne 30. aprila 1922 o Orlovskem domu ob 3. uri popoldne. Igra se ponovi prihodnjo nedeljo dne 7. maja.

St. Jur ob juž. žel. Marijina družba priredi v nedeljo, dne 30. aprila popoldne po večernih v Katol. domu igri »V boju« in »Marijina hči pred nebeskimi vrati«. Cisti dobiček je namenjen za nabavo nove družbine zastave. Zato se pričakuje obilna udeležba.

Dobrna pri Celju. Slovesnost zlate poroke na Dobrni je bila izredno ljubka, posebno, ker so svatje Žerjav—Božnik pritegnili še en drug par zlatoporočenih Vebar, p. d. Gorčanov. Lepo je bilo pa od svatov tudi to, da so raje prišli skoroda vsi, 40 po številu, na veliko narodno predstavo »Domen« v Ljudski oder, kakor pa, da bi v gostilnah osedali. Igra sama jih je zadovoljila, kakor tudi druge številne obiskovalce. Zelo dobro so igralci rešili svoje vloge: Meta (Koren Marija), Sora (Joško Kranjc), Domen (Pankracij Žerjav), Anka (Marija Kukovič), Urh (Joško Mastnak), Jurec (Fr. Rebernik) in drugi. Na splošno željo, ker je precej ljudi moralo oditi, se bo igra ponavljala dne 7. maja t. l. ob istem času. Ste vabljeni vsi, ki hočete ne samo z dobrim namenom, ampak tudi z dobrim, čutečim srcem slediti veliki pravni igri.

Velenje. Dne 1. maja praznuje letos prvič slovensko krščansko delavstvo delavski praznik 1. maj. Delavstvo ga hoče praznovati skromno, a slovesno. Zjutraj sv. maša, zate se naj udeležijo po možnosti vsi člani Rudarske zveze in ravno tako tudi drugi dobromisleči rudarji. Po sv. maši je takoj zborovanje rudarjev v Društvenem domu, na katerega so povabljeni tudi drugi, ne samo rudarji. Govorniki narodni poslanec kot zastopnik delavcev g. Jože Gostinčar iz Ljubljane. Delavci vseh strok, rudarji, železničarji in vsi drugi, pridite vsi dan na naš shod!

Dopisi.

Pragersko. (Vprašanje g. okrajnemu šolskemu nadzorniku.) Pri nas deluje gđ. učiteljica »izven šole« pri sokolskih prireditvah s šolsko deco tako uspešno, da nam prihajajo otroci močno alkoholizirani domov. Vprašamo šolsko vodstvo in posebej g. okrajnega šolskega nadzornika, ali nič ne vidi, in nič ne sliši, da nam takšni odgojitelji vodijo mladino v propast. Prireditve imajo tudi izrazito strankarsko-političen značaj, a nekateri starši se bojijo odtegniti svoje otroke tej učiteljici izven šole, ker se bojijo, da se maščuje nad otroki s svojim postopanjem v šoli. — Opomba uredništva: Bilježimo ta glas s Pragerskega s pripombo, da pridejo »zasluge« te gospodične v poseben album, ker čez sedem let vse prav pride, včas pa tudi — poprej!

Koprivnica. Na veliko soboto nam je kruta bela žena pokosila lepo cvetko, 19letno Anico Ašič, hčerko uglednega našega somišljenika Antona Ašiča. Rajno je bila vzorno dekle in kot taka tudi vneta Marijina družbenica. Kako priljubljena je bila povsod in pri vseh, so pokazale množestvne trune, ki so jo prišle krepiti in pomoliti k njenemu mrtvaškemu odru, in pa veliko število spremljevalcev k zadnjemu počitku. Bog daj njeni blagi duši večni mir in pokoj!